EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1311/2011

2011 m. gruodžio 13 d.

kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 nuostatos, susijusios su tam tikromis nuostatomis dėl finansų valdymo ir skirtomis tam tikroms valstybėms narėms, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms gresia tokie sunkumai

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 177 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus įstatymo galią turinčio teisės akto projektą nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę [1],

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros [2],

kadangi:

(1) beprecedentė pasaulinė finansų krizė ir ekonomikos nuosmukis labai pakenkė ekonomikos augimui ir finansiniam stabilumui bei labai pablogino keleto valstybių narių finansinę, ekonominę ir socialinę padėtį. Visų pirma, tam tikros valstybės narės patiria didelių sunkumų arba joms tokie sunkumai gresia; pirmiausia joms kyla ekonomikos augimo ir finansinio stabilumo problemų, blogėja jų deficito ir skolos rodikliai, o tą iš dalies lemia ir tarptautinė ekonominė bei finansinė aplinka;

(2) nors jau imtasi svarbių priemonių neigiamiems krizės padariniams sušvelninti, įskaitant teisėkūros sistemos pakeitimus, finansų krizės poveikis realiajai ekonomikai, darbo rinkai ir piliečiams yra plačiai juntamas. Spaudimas nacionaliniams finansiniams ištekliams didėja, todėl turėtų būti greitai imtasi tolesnių veiksmų, kad tas spaudimas būtų sumažintas maksimaliai ir optimaliai panaudojant struktūrinių fondų bei Sanglaudos fondo lėšas;

(3) remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 122 straipsnio 2 dalimi, kurioje numatyta galimybė teikti Sąjungos finansinę paramą valstybei narei, kai ji patiria sunkumų ar kai dėl išimtinių jos nekontroliuojamų aplinkybių jai gresia dideli sunkumai, 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 407/2010, kuriuo nustatoma Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė [3], buvo nustatyta tokia priemonė, siekiant išsaugoti Sąjungos finansinį stabilumą;

(4) Tarybos įgyvendinimo sprendimais 2011/77/ES [4] ir 2011/344/ES [5] tokia Sąjungos finansinė parama atitinkamai suteikta Airijai ir Portugalijai;

(5) Graikija jau turėjo didelių finansinio stabilumo sunkumų prieš įsigaliojant Reglamentui (ES) Nr. 407/2010. Todėl finansinė parama Graikijai negalėjo būti grindžiama tuo reglamentu;

(6) Graikijai skirtas Kreditorių susitarimas ir Susitarimas dėl paskolos buvo sudarytas 2010 m. gegužės 8 d. ir įsigaliojo 2010 m. gegužės 11 d. Nustatyta, kad Kreditorių susitarimas turi visas galioti trejų metų programos laikotarpiu tol, kol yra pagal Susitarimą dėl paskolos mokėtinų sumų;

(7) 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo [6] yra numatyta, kad Taryba suteiks vidutinės trukmės finansinę pagalbą euro neįsivedusiai valstybei narei šiai susidūrus su mokėjimų balanso sunkumais arba kilus didelei tokių sunkumų grėsmei;

(8) Tarybos sprendimais 2009/102/EB [7], 2009/290/EB [8] ir 2009/459/EB [9] atitinkamai Vengrijai, Latvijai ir Rumunijai suteikta tokia finansinė parama;

(9) laikotarpis, kuriuo Airija, Vengrija, Latvija, Portugalija ir Rumunija gali gauti finansinę paramą, nustatytas atitinkamuose Tarybos sprendimuose. Finansinės paramos Vengrijai laikotarpis baigėsi 2010 m. lapkričio 4 d.;

[1] 2011 m. spalio 27 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
[2] 2011 m. gruodžio 1 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2011 m. gruodžio 12 d. Tarybos sprendimas.
[3] OL L 118, 2010 5 12, p. 1.
[4] OL L 30, 2011 2 4, p. 34.
[5] OL L 159, 2011 6 17, p. 88.
[6] OL L 53, 2002 2 23, p. 1.
[7] OL L 37, 2009 2 6, p. 5.
[8] OL L 79, 2009 3 25, p. 39.
[9] OL L 150, 2009 6 13, p. 8.

(10) laikotarpis, kuriuo Graikija gali gauti finansinę paramą pagal Kreditorių susitarimą ir Susitarimą dėl paskolos, yra skirtingas kiekvienos tose priemonėse dalyvaujančios valstybės narės atžvilgiu;

(11) 2011 m. liepos 11 d. septyniolikos euro zonos valstybių narių finansų ministrai pasirašė Europos stabilumo mechanizmo (toliau – ESM) kūrimo sutartį. Pagal tą sutartį, kuri buvo pasirašyta po 2011 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimo 2011/199/ES, kuriuo iš dalies keičiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 136 straipsnis, kiek tai susiję su stabilumo mechanizmu, taikytinu valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro ([1]), numatyta, kad ne vėliau kaip 2013 m. ESM perims dabartines Europos finansinio stabilumo fondo ir Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės užduotis. Todėl šiame reglamente jau reikėtų atsižvelgti į ESM;

(12) Europos Vadovų Taryba savo 2011 m. birželio 23 ir 24 d. išvadose palankiai įvertino Komisijos ketinimą didinti sąveiką tarp Graikijai skirtos paskolų programos ir Sąjungos fondų bei parėmė pastangas didinti Graikijos gebėjimą panaudoti Sąjungos lėšas, kad būtų skatinamas ekonomikos augimas ir užimtumas, dėmesį sutelkiant į konkurencingumo didinimą ir darbo vietų kūrimą. Be to, ji palankiai įvertino ir parėmė tai, kad Komisija kartu su valstybėmis narėmis parengė išsamią techninės paramos Graikijai programą. Šiuo 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo ([2]), daliniu pakeitimu prisidedama prie tokių sąveikos užtikrinimo pastangų;

(13) siekiant sudaryti palankesnes Sąjungos finansavimo valdymo sąlygas, padėti spartinti investicijas valstybėse narėse ir regionuose ir didinti finansavimo galimybes sanglaudos politikai įgyvendinti, būtina leisti pagrįstais atvejais, laikinai ir nedarant poveikio 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui tarpinius mokėjimus ir galutinio likučio mokėjimus iš struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo valstybėms narėms, kurios patiria didelių finansinio stabilumo sunkumų ir paprašė pasinaudoti šia priemone, padidinti suma, kuri atitiktų kiekvienos prioritetinės krypties taikomos bendro finansavimo normos padidinimą dešimčia procentinių punktų. Dėl to bus atitinkamai sumažintas reikalaujamas nacionalinis įnašas. Atsižvelgiant į laikiną to padidinimo pobūdį ir siekiant išlaikyti pirmines bendro finansavimo normas, kuriomis remiantis būtų apskaičiuojamos laikinai padidintos sumos, dėl mechanizmo taikymo atsiradę pokyčiai turėtų neatsispindėti į veiksmų programą įtrauktame finansiniame plane. Vis dėlto veiksmų programas gali tekti atnaujinti siekiant sutelkti lėšas konkurencingumo, ekonomikos augimo ir užimtumo sritims bei suderinti jų siektinus rodiklius ir tikslus su galimo viso finansavimo sumažinimu;

(14) valstybė narė, pateikdama prašymą Komisijai pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 77 straipsnio 2 dalį, savo prašyme turėtų aiškiai nurodyti datą, nuo kurios, jos nuomone, nukrypti leidžianti nuostata būtų pagrįsta. Atitinkama valstybė narė savo prašyme turėtų pateikti visą informaciją, būtiną nustatyti, kad naudojantis jos makroekonominės ir fiskalinės padėties duomenimis nėra išteklių nacionaliniam įnašui finansuoti. Ji turėtų taip pat įrodyti, kad būtina padidinti mokėjimus siekiant užtikrinti veiksmų programų įgyvendinimo tęstinumą ir kad lėšų panaudojimo problemos neišsprendžiamos net jei naudojamos didžiausios Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 III priede nustatytos bendro finansavimo normoms taikomos viršutinės ribos. Atitinkama valstybė narė taip pat turėtų pateikti nuorodą į atitinkamą Tarybos sprendimą arba kitą teisės aktą, pagal kurį ji atitinka nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo reikalavimus. Komisija turėtų patikrinti, ar pateikta informacija yra tiksli ir jai turėtų būti suteiktas 30 dienų nuo prašymo pateikimo laikotarpis pareikšti prieštaravimui. Tam, kad nukrypti leidžianti nuostata būtų veiksminga ir veiktų, reikėtų numatyti prielaidą, kad, Komisijai nepareiškus prieštaravimo, valstybės narės prašymas būtų laikomas pagrįstu. Vis dėlto Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai, pasinaudojant teise priimti įgyvendinimo aktus, priimti sprendimą dėl prieštaravimo valstybės narės prašymui; tokiu atveju Komisija turėtų nurodyti priežastis;

(15) reikėtų atitinkamai patikslinti tarpinių mokėjimų ir galutinio likučio mokėjimų apskaičiavimo taisykles, taikomas veiksmų programoms laikotarpiu, kuriuo valstybės narės gauna finansinę paramą dideliems finansinio stabilumo sunkumams įveikti;

(16) būtina užtikrinti, kad būtų tinkamai teikiamos ataskaitos dėl padidintų sumų, kurias gali gauti laikinu tarpinių mokėjimų ir galutinio likučio mokėjimų padidinimu vadovaujantis nukrypti leidžiančia nuostata pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 77 straipsnio 2 dalį besinaudojančios valstybės narės, panaudojimo;

(17) pasibaigus finansinės paramos teikimo laikotarpiui ir atlikus vertinimus pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 48 straipsnio 3 dalį, gali atsirasti poreikis, *inter alia*, įvertinti, ar dėl sumažėjusios nacionalinio bendro finansavimo dalies iš esmės nukrypstama nuo pirminių tikslų. Atlikus tokius vertinimus gali būti peržiūrėta veiksmų programa;

(18) kadangi dėl beprecedentės krizės, darančios neigiamą poveikį tarptautinėms finansų rinkoms, ir dėl ekonomikos nuosmukio, kuris labai pakenkė kelių valstybių narių finansiniam stabilumui, reikia imtis skubių veiksmų, kad būtų neutralizuotas poveikis visai ekonomikai, šis reglamentas turėtų įsigalioti kuo greičiau. Atsižvelgiant į išimtines aplinkybes atitinkamose valstybėse narėse, jis

([1]) OL L 91, 2011 4 6, p. 1.
([2]) OL L 210, 2006 7 31, p. 25.

turėtų būti taikomas atgaline data, pradedant nuo 2010 biudžetinių metų arba nuo tos dienos, kurią pradėta teikti finansinė parama, atsižvelgiant į prašančios valstybės narės padėtį, laikotarpiais, kuriais valstybės narės gavo Sąjungos arba kitų euro zonos valstybių narių finansinę paramą dideliems savo finansinio stabilumo sunkumams įveikti;

(19) kai vadovaujantis nukrypti leidžiančia nuostata pagal Reglamento (ES) Nr. 1083/2006 77 straipsnio 2 dalį numatomas laikinas tarpinių mokėjimų ar galutinio likučio mokėjimų padidinimas, jį taip pat reikėtų svarstyti atsižvelgiant į visoms valstybėms narėms aktualius biudžeto apribojimus, kuris turėtų būti tinkamai atspindėtas Europos Sąjungos bendrajame biudžete. Be to, kadangi pagrindinis šio mechanizmo tikslas - įveikti konkrečius esamus sunkumus, jo taikymas turėtų būti ribotas laiko atžvilgiu. Todėl mechanizmą reikėtų pradėti taikyti 2010 m. sausio 1 d., o jo taikymo trukmės pabaiga turėtų būti 2013 m. gruodžio 31 d.;

(20) todėl Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 77 straipsnis pakeičiamas taip:

„*77 straipsnis*

Bendros tarpinių mokėjimų ir galutinio likučio mokėjimų apskaičiavimo taisyklės

1. Tarpiniai mokėjimai ir galutinio likučio mokėjimai apskaičiuojami taikant bendro finansavimo normą, nustatytą sprendime dėl atitinkamos veiksmų programos kiekvienai prioritetinei krypčiai, reikalavimus atitinkančioms išlaidoms, nurodytoms pagal tą prioritetinę kryptį kiekvienoje tvirtinančios institucijos patvirtintoje išlaidų ataskaitoje.

2. Nukrypstant nuo 53 straipsnio 2 dalies, 53 straipsnio 4 dalies antro sakinio bei III priede nustatytų viršutinių ribų, tarpiniai mokėjimai ir galutinio likučio mokėjimai padidinami suma, atitinkančia kiekvienai prioritetinei krypčiai taikytinos bendro finansavimo normos padidinimą dešimčia procentinių punktų, bet neviršijančia 100 %, kuri turi būti taikoma reikalavimus atitinkančių išlaidų sumai, pastaruoju metu deklaruotai kiekvienoje patvirtintoje išlaidų ataskaitoje, pateiktoje laikotarpiu, kuriuo valstybė narė atitinka vieną iš šių sąlygų:

a) finansinė parama jai teikiama pagal 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 407/2010, kuriuo nustatoma Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (*), arba iki to reglamento įsigaliojimo finansinę paramą jai teikia kitos euro zonos valstybės narės;

b) vidutinės trukmės finansinė parama jai teikiama pagal 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (**);

c) finansinė parama jai teikiama pagal Europos stabilumo mechanizmo kūrimo sutartį, šiai įsigaliojus.

3. Valstybė narė, siekianti pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata pagal 2 dalį, pateikia Komisijai prašymą raštu ne vėliau kaip 2012 m. vasario 21 d. arba per du mėnesius nuo tos dienos, kurią valstybė narė įvykdo 2 dalyje nurodytas sąlygas.

4. Pagal 3 dalį pateiktame prašyme valstybė narė pagrindžia nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo poreikį pateikdama informaciją, kuri yra būtina nustatyti:

a) naudojantis jos makroekonominės ir fiskalinės padėties duomenimis – kad nėra išteklių nacionaliniam įnašui finansuoti;

b) kad būtina padidinti mokėjimus, kaip nurodyta 2 dalyje, siekiant užtikrinti veiksmų programų įgyvendinimo tęstinumą;

c) kad problemos neišsprendžiamos net jei naudojamos didžiausios III priede nustatytos bendro finansavimo normoms taikomos viršutinės ribos;

d) kad ji atitinka vieną iš 2 dalies a, b arba c punkte nurodytų sąlygų, pateikdama nuorodą į Tarybos sprendimą arba į kitą teisės aktą, ir konkrečią datą, nuo kurios valstybei narei pradėta teikti finansinė parama.

Komisija tikrina, ar pateikta informacija pagrindžia nukrypti leidžiančios nuostatos taikymą pagal 2 dalį. Komisijai suteikiamas 30 dienų nuo prašymo pateikimo laikotarpis pareikšti prieštaravimui dėl pateiktos informacijos tikslumo.

Jei Komisija nusprendžia pareikšti prieštaravimą dėl valstybės narės prašymo, naudodamasi teise priimti įgyvendinimo aktus, ji dėl to priima sprendimą, nurodydama priežastis.

Jei Komisija nepareiškia prieštaravimo dėl valstybės narės prašymo pagal 3 dalį, prašymas laikomas pagrįstu.

5. Be to, valstybės narės prašyme išsamiai aprašomas numatomas 2 dalyje numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos naudojimas ir pateikiama informacija apie papildomas priemones, numatytas siekiant sutelkti lėšas konkurencingumo, ekonomikos augimo ir užimtumo sritims, be kita ko, tam tikrais atvejais iš dalies pakeičiant veiksmų programas.

6. 2 dalyje numatyta nukrypti leidžianti nuostata netaikoma po 2013 m. gruodžio 31 d. pateiktų išlaidų ataskaitų atžvilgiu.

7. Valstybei narei nustojus naudotis 2 dalyje nurodyta finansine parama, Komisija, skaičiuodama tarpinius mokėjimus ir galutinio likučio mokėjimus, neatsižvelgia į pagal tą dalį išmokėtas padidintas sumas.

Vis dėlto į tas sumas atsižvelgiama taikant 79 straipsnio 1 dalį.

8. Galimybė panaudoti taikant 2 dalį padidintus tarpinius mokėjimus kuo greičiau suteikiama vadovaujančiai institucijai ir jie naudojami tik mokėjimams įgyvendinant veiksmų programą.

9. Teikdamos strategines ataskaitas pagal 29 straipsnio 1 dalį valstybės narės teikia Komisijai tinkamą informaciją apie šio straipsnio 2 dalyje numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos naudojimą, iš kurios matyti, kaip padidinta paramos suma atitinkamoje valstybėje narėje buvo prisidėta skatinant konkurencingumą, ekonomikos augimą ir užimtumą. Į tą informaciją Komisija atsižvelgia rengdama 30 straipsnio 1 dalyje nurodytą strateginę ataskaitą.

10. Neatsižvelgiant į 2 dalį, Sąjungos įnašas tarpiniais mokėjimais ir galutinio likučio mokėjimais neviršija valstybės finansinio įnašo ir didžiausios fondų paramos sumos kiekvienai prioritetinei krypčiai, kaip nustatyta veiksmų programą patvirtinančiame Komisijos sprendime.

11. 2–9 dalys netaikomos veiksmų programoms siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo.

_____

(*) OL L 118, 2010 5 12, p. 1.
(**) OL L 53, 2002 2 23, p. 1.“

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Vis dėlto toliau nurodytoms valstybėms narėms jis taikomas atgaline data: Airijai, Graikijai ir Portugalijai nuo tos dienos, kurią toms valstybėms narėms buvo suteikta finansinė parama, kaip minėta Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 77 straipsnio 2 dalyje, o Vengrijai, Latvijai ir Rumunijai – nuo 2010 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2011 m. gruodžio 13 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
J. BUZEK

Tarybos vardu
Pirmininkas
M. SZPUNAR